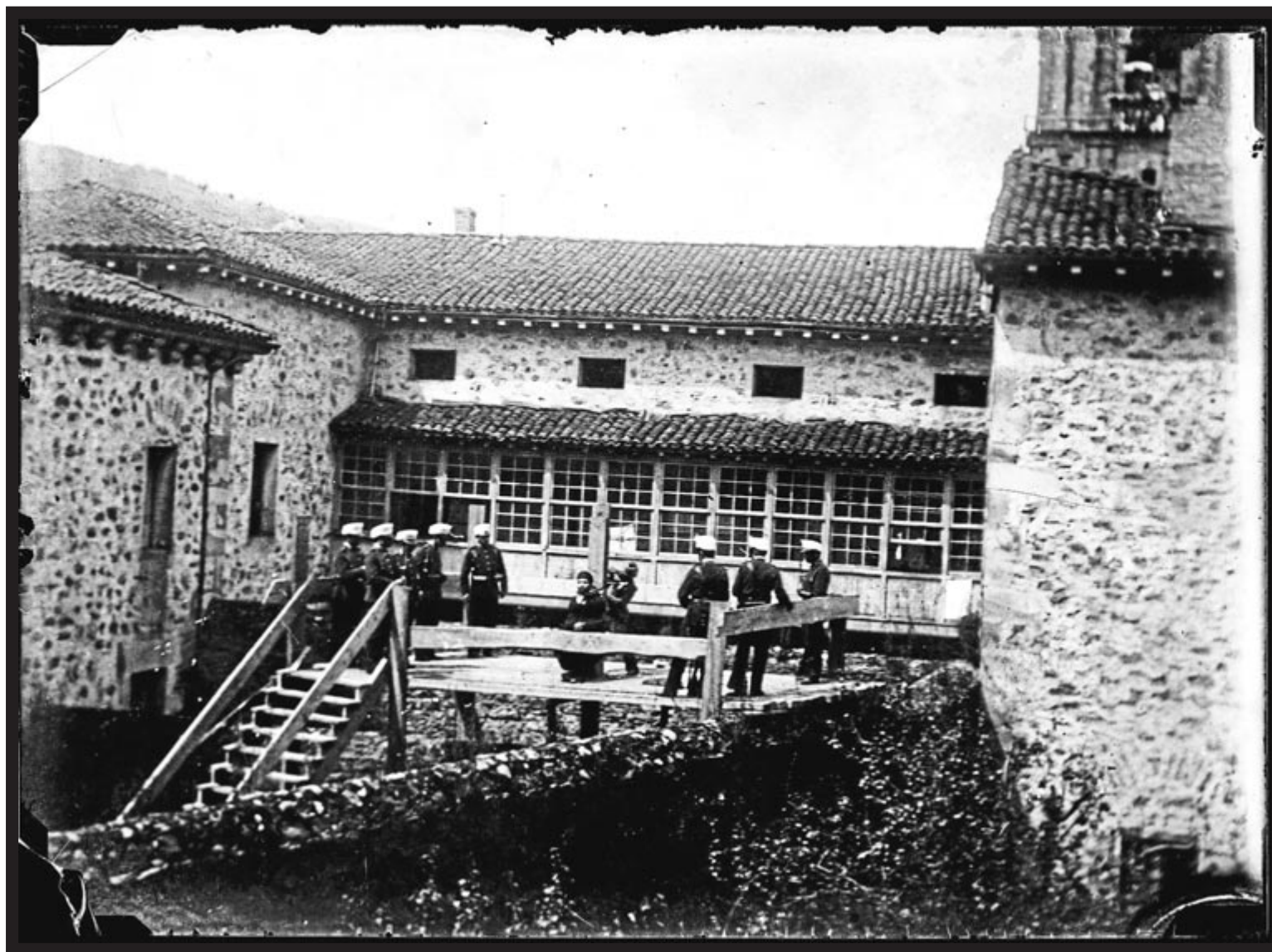

BEHATXULOTIK

Juantxo EGAÑA

UBALDO BRUNET GOITIA. NAFARROAKO ERREGE ARTXIBO NAGUSIA.

MICHELE ANGIOLILLOREN EXEKUZIOA, BERGARAKO ESPETXEAN

1897ko abuztuaren 8an, igandea, Antonio Canovas del Castillo Espainiako Gobernuko presidentea Arrasateko Santa Ageda bainuetxean opor-egun batzuek gozatzen ari zen bitartean, Michele Angiolillo anarkista italiarra hurbildu zitzaion eta hiru aldiz tiro egin zion, heriotza eraginez. Une horretan, gutxi gorabehera 30 polizia eta guardia zibil arduratzen ziren presidentearen segurtasunaz bainuetxean. Angiolillo bertan atxilotu zuten eta auzitegi militar batek epaitu zuen; heriotza-zigorra ezarri zion. Epaketan, Angiolillok adierazi zuen bere ekintza militante anarkistei egindako atxiloketengatik eta torturengatik justifikatzen zela, bai eta haietako zortzi exekutatzeagatik eta beste batzuk Montjuiceko Prozesuetan espetxeratu eta deportatzeagatik ere, non 400 pertsona baino gehiago atxilotu zituzten. Urte bereko abuztuaren 20an, Michele Angiolillo modu krudelean hil zuten Bergarako espetxean, garrotea erabiliz. Argazkia gogorra da, beldurgarria, borrero bat bere biktima exekutatzen erakusten du, espainiar armadako kide batzuek gertatzen ari denari axolagabe eta soraio begiratzen dioten bitartean. Tortura- eta betearazpen-tresna hori 1974ra arte erabili zuen Espainiako Estatuak. Artikulu honekin batera datorren argazkia Ubaldo Brunet Goitia argazkilari afizionatu donostiarrak egindako erreportaje baten parte da. Argazkilariak 25 urte zituen une horretan. Hainbat kazetaritza-artikuluk diotenez, argazkiak leiho batetik atera zituen ezkutuan, eta agintariak ez zuten argazkilariaren berri izan. 1908an, Rafael Salillas mediku eta kriminologo espainiarrak "Una página histórica fotografiada. La ejecución de Angiolillo" izeneko liburu motz bat argitaratu zuen. Bertan, aipatutako erreportajea osatzen duten argazkiak aztertzen ditu, Gregorio Mayoral borreroaren, Michele Angiolilloren eta hura zaintzen duten soldaduen mugimendu guztiei zehatz-mehatz behatuz. Egileak exekuzioaren unea modu hotz eta ia gaiztoan aztertu eta deskribatzen du.